

Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου

Ενότητα 3: Οι Νομοθεσίες του Ζάλευκου και του Χαρώνδα

Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη
Νομική Σχολή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ενότητα 3^η

Οι Νομοθεσίες του Ζάλευκου και του Χαρώνδα

Περιεχόμενα

A. Η νομοθεσία του Ζάλευκου

- Εισαγωγικά
- Διατάξεις Ποινικού Δικαίου
- Άλλες διατάξεις

B. Η νομοθεσία του Χαρώνδα

- Εισαγωγικά
- Διατάξεις Οικογενειακού Δικαίου
- Διατάξεις Ποινικού Δικαίου

Ζάλευκος, Επιζεφύριοι Λοκροί, Κάτω Ιταλία – 663 π.Χ.

Διόδωρος Σικελιώτης 12, 20, 1:

«Ζάλευκος τοίνυν ἦν τὸ γένος ἐκ τῆς Ἰταλίας Λοκρός, ἀνὴρ εὐγενῆς καὶ κατὰ παιδείαν τεθραυμασμένος, μαθητῆς δὲ Πυθαγόρου τοῦ φιλοσόφου. οὗτος πολλῆς ἀποδοχῆς τυγχάνων ἐν τῇ πατρίδι νομοθέτης ἠρέθη, καὶ καταβαλόμενος ἐξ ἀρχῆς καινὴν νομοθεσίαν ἤρξατο πρῶτον περὶ τῶν ἐπουρανίων θεῶν».

Ζάλευκος - Προσδιορισμός της ποινής στο νόμο (*‘nullum crimen, nulla poena sine lege’*)

Στράβων 6, 1, 8:

«τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνησθεὶς Ἐφορος, ἦν Ζάλευκος συνέταξεν ἕκ τε τῶν Κρητικῶν νομίμων καὶ Λακωνικῶν καὶ ἐκ τῶν Ἀρεοπαγιτικῶν, φησὶν ἐν τοῖς πρώτοις καινίσαι τοῦτο τὸν Ζάλευκον ὅτι, τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ἐπιτρεψάντων ὀρίζειν ἐφ’ ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος [p. 357] ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν, ἡγούμενος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικαστῶν οὐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν, τὰς δὲ ζημίας δεῖν εἶναι τὰς αὐτάς:»

Ζάλευκος - Απαγόρευση νεωτερισμών, αρχή αντιπεπονθότος – ανταποδόσεως (talio)

Δημοσθένης κατά Τιμοκράτους (24), 140:

«ὧ ἄνδρες δικασταί, ἐν Λοκροῖς ὡς νομοθετοῦσι διηγήσασθαι: οὐδὲν γὰρ χείρους ἔσεσθε παράδειγμά τι ἀκηκοότες, ἄλλως τε καὶ ὧ πόλις εὐνομουμένη χρῆται. ἐκεῖ γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις καὶ τὰ πάτρια περιστέλλειν καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις μηδὲ πρὸς τὰς διαδύσεις τῶν ἀδικημάτων νομοθετεῖσθαι, ὥστ' ἂν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ, καὶ ἐὰν μὲν δόξη καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῆ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται, εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου. καὶ γὰρ τοι καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι τίθεσθαι, τοῖς δὲ πάλαι κειμένοις ἀκριβῶς χρῶνται. καὶ ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν, ὧ ἄνδρες δικασταί, εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθῆναι. ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου, ἐὰν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι παρασχεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδεμιᾶς, ἀπειλῆσαι τις λέγεται ἐχθρὸς ἐχθρῶ ἔν' ἔχοντι ὀφθαλμὸν ὅτι αὐτοῦ ἐκκόψῃ τοῦτον τὸν ἕνα».

Νομοθεσία Χαρώνδα – Κατάνη Κ. Σικελίας, 7^{ος} αιώνας π.Χ.

Ο Χαρώνδας έλαβε υπόψη του και άλλες νομοθεσίες, προκειμένου να επιλέξει τους «κράτιστους» (τους άριστους) των νόμων που ίσχυαν. Θα μπορούσε λοιπόν να θεωρηθεί ως πρόδρομος της λεγόμενης συγκριτικής μεθόδου.

από το βιβλίο του Γ. Π. Νάκου, *Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου*, έκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1991, σελ. 82.

Χαρώνδας

Διόδωρος Σικελιώτης, 12, 12, 4:

«ἔγραψε δὲ καὶ ἕτερον νόμον πολὺ τούτου κρείττονα καὶ τοῖς παλαιότεροις αὐτοῦ νομοθέταις ἡμελημένον: ἐνομοθέτησε γὰρ τῶν πολιτῶν τοὺς υἱεῖς ἅπαντας μανθάνειν γράμματα, χορηγούσης τῆς πόλεως τοὺς μισθοὺς τοῖς διδασκάλοις. ὑπέλαβε γὰρ τοὺς ἀπόρους τοῖς βίοις, ἰδίᾳ μὴ δυναμένους διδόναι μισθοὺς, ἀποστερήσεσθαι τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων».

απόδοση:

Θέσπισε και έναν ακόμη νόμο, πολύ σπουδαιότερο από τον προηγούμενο, που δεν τον είχε σκεφθεί κανείς από τους παλαιότερους νομοθέτες. Ὅρισε λοιπόν ὅλοι οι υιοὶ των πολιτῶν να μαθαίνουν γράμματα, και να χορηγεί τους μισθοὺς των δασκάλων η πολιτεία. Γιατί εκτιμούσε ὅτι οι ἄποροι, που δεν μπορούσαν εξ ιδίων να πληρώνουν δασκάλους, ἦταν καταδικασμένοι να στερηθοῦν τις ευγενέστερες επιδιώξεις.

από το βιβλίο της Μαρίας Σ. Γιούνη, *Νόμος πόλεως. Δικαιοσύνη και νομοθεσία στην αρχαία ελληνική πόλιν. I. Οι αρχαϊκοὶ χρόνοι*, Εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 217.

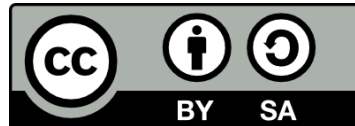
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη. «Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου. Οι Νομοθεσίες του Ζάλευκου και του Χαρώνδα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS520/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Διαμαντοπούλου Μαριάνθη-Ελένη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-14

